

ЈЗУ. ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - СКОПЈЕ

ИНФОРМАЦИЈА ЗА КАДАР ВО ДЕЈНОСТА НА ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2024 ГОДИНА

Скопје, 2024

Ј.З.У. Институт за јавно здравје на
Република Северна Македонија - Скопје

ИНФОРМАЦИЈА ЗА КАДАР ВО ДЕЈНОСТА НА ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2024 ГОДИНА

Скопје, 2024

Издавач: ЈЗУ - ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Стручна обработка: Оддел за здравствена промоција и следење на болести

Автор: Прим. д-р спец. Лидушка Василеска

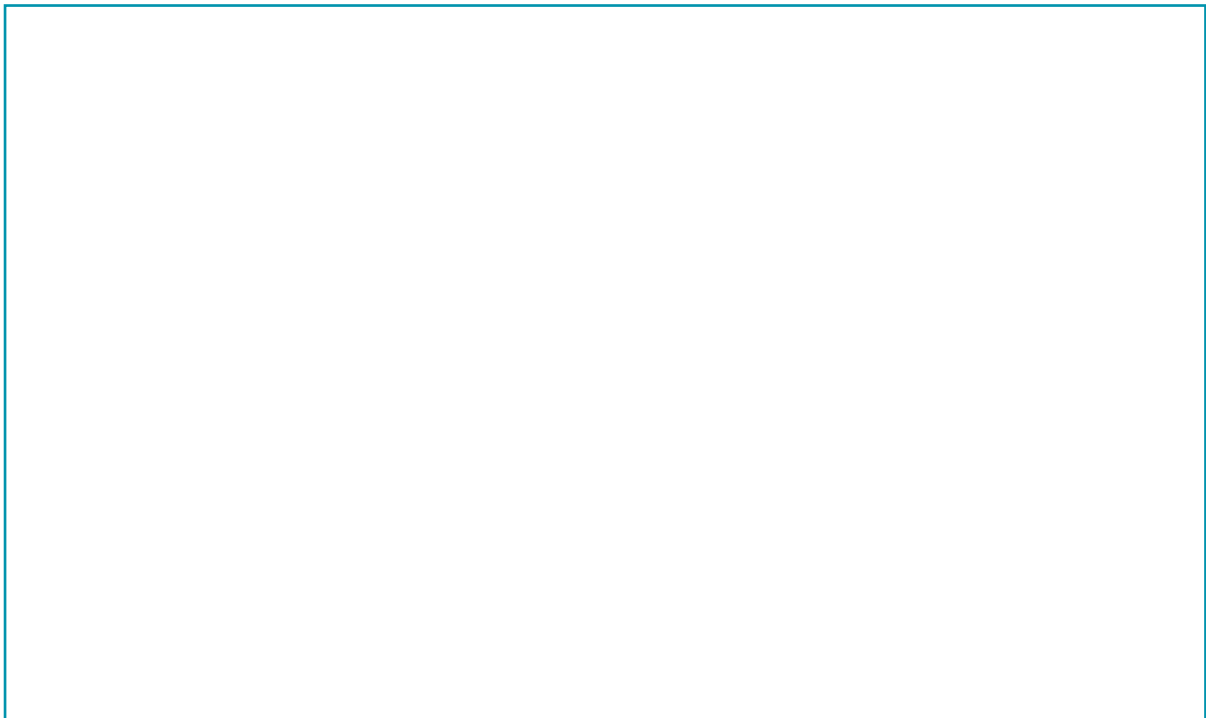
Уредник: Проф. д-р Елена Косевска

Техничка подготовка:

Сузана Дунгевска
Борче Андоновски

Печати:

Тираж:

Содржина

Предговор:	7
1. Вовед:	8
2. СТОМАТОЛОШКИ ОРДИНАЦИИ НА ПРИМАРНО И СЕКУНДАРНО НИВО НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО РСМ	11
3. ОБЕЗБЕДЕНОСТ СО СТОМАТОЛОШКИ КАДРИ СО ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ ВО 2023 ГОДИНА	14
3. ЗАКЛУЧОЦИ:	29

Предговор:

Информацијата е изготвена согласно Националната годишна програма за јавно здравје во Република Северна Македонија за 2024 година (Службен весник на РСМ, бр. 18 од 25.1.2024 година) од страна на Одделот за здравствена промоција и следење на болести.

Цел на Информацијата е да се презентираат состојбите со обезбеденоста на стоматолошката здравствена дејност во Р. С. Македонија со специјалисти, вкупно и од одделни специјалистички гранки, во 2024 година.

Извор на податоци се податоците од Стоматолошка комора на Македонија за 2024 година и Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје во однос на стоматолози на специјализација, 2024 година.

Податоците се обработени табеларно и графички. Применет е дескриптивно аналитички метод на работа.

Институтот за јавно здравје на РСМ искажува благодарност на Стоматолошката комора на Македонија и Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје за добиените податоци, врз основа на кои е изготвена информацијата за моменталната состојба со специјалистичкиот кадар во областа на денталната медицина.

1. Вовед:

Согласно член 17, алинеа 2 од став (1) од Законот за здравствената заштита, редакциски пречистен текст¹, со мрежата на здравствени установи се утврдуваат - кадровските, просторните и сместувачките капацитети за вршење на одделен вид здравствена дејност, односно специјалност.

Согласно член 28 „Здравствената дејност во мрежата, што ја обезбедува и организира Република Македонија, се состои од јавни здравствени установи и приватни здравствени установи, кои вршат здравствена дејност врз основа на лиценца (во натамошниот текст: носители на лиценца), во кои се врши здравствена дејност под еднакви услови и кои се вклучуваат во интегриран здравствен информатички систем согласно со прописите за евиденциите од областа на здравството“.

Во Содржина на здравствената дејност од Законот за здравствената заштита, член 26, алинеа 7 од став (1) здравствената дејност, во смисла на овој закон, опфаќа стоматолошка превентивна, куративна и протетичка дејност.

Согласно член 30, здравствена дејност на примарно ниво опфаќа: став (8) спречување, откривање и лекување на болести на устата и забите и спроведување на забно-протетичка рехабилитација; и став (14) итна медицинска и стоматолошка помош.

Според член 36, субјекти кои вршат здравствена дејност во мрежата на секундарно ниво: став (1) здравствената дејност во мрежата на секундарно ниво ја вршат ординациите и поликлиниките од специјалистичко-консултативната здравствена дејност, дијагностичката лабораторија, центрите, болниците, институтите и болниците за неа.

Согласно член 37, здравствената дејност на терцијарно ниво опфаќа:

- вршење здравствени услуги кои бараат стручен, организациски и технолошки сложен и мултидисциплинарен здравствен третман;
- целосно и споредбено следење на развојот на одделни специјалности во државата и во други држави и изготвување на национални предлози за развој на одделни специјалности;

1 Редакциски пречистениот текст на Законот за здравствена заштита, ги опфаќа: основниот текст на Законот објавен во “Службен весник на РМ” бр.43/12, Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, објавен во “Службен весник на РМ” бр.145/12, Одлука од Уставниот суд на Република Македонија У. бр. 59-2002 од 24 април 2013 година „Службен весник на РМ“ бр. 65/13, Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, објавен во “Службен весник на РМ” бр.87/13, Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, објавен во “Службен весник на РМ” бр.164/13, Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, објавен во “Службен весник на РМ” бр.39/14), Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, објавен во “Службен весник на РМ” бр.43/14, Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У. бр. 69/2012 од 11 јуни 2014 година „Службен весник на РМ“ бр. 101/14, Законот за изменување на Законот за здравствената заштита објавен во “Службен весник на РМ” бр.132/14, Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, објавен во “Службен весник на РМ” бр.188/14, Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, објавен во “Службен весник на РМ” бр.10/15) и Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, објавен во “Службен весник на РМ” бр.61/15, во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена.

- подготовка врз основа за обликување на стручни упатства и национални предлози за развој на одделен вид здравствена дејност, односно здравствена специјалност и соработка при нивното спроведување,
- пренос на знаења и вештини од другите држави,
- пренос на знаења и вештини на здравствените установи на секундарно и примарно ниво,
- истражување и проверување на нови методи за спречување, откривање, лекување, здравствена нега и акушерска нега и медицинска рехабилитација на здравствените состојби и
- советување и помош за стручно-медицински прашања на здравствени установи на секундарно и примарно ниво, Министерството за здравство, коморите и Фондот за здравствено осигурување.

Во чл. 13 од Законот за здравствена заштита регулирано е и работењето на здравствени установи надвор од мрежата кои се приватни здравствени установи под услови утврдени со овој закон, но кои се финансираат од здравствени услуги кои пациентите ги плаќаат со лични средства.

Согласно Правилникот за простор, опрема и стручен кадар за основање, почнување со работа и вршење на здравствена дејност во здравствени установи (Сл. весник на РМ бр. 91 од 28.06.2013год.) во чл.11 **ординација на примарно ниво за општа стоматологија** предвиден е кадар во состав 1 доктор на стоматологија со положен стручен испит и со соодветна лиценца за работа и 1 здравствен работник со средно или вишо образование од областа на стоматологијата или со високо образование со стекнати 180 кредити според ЕКТС од областа на стоматологијата, односно медицината и со положен стручен испит.

Во чл. 12, за **ординација на секундарно ниво од областа на стоматологијата** предвиден е норматив од 1 стоматолог специјалист од одредена гранка на стоматологијата со соодветна лиценца за работа и 1 здравствен работник со средно или вишо образование од областа на стоматологијата или со високо образование со стекнати 180 кредити според ЕКТС од областа на стоматологијата, односно медицината и со положен стручен испит.

Во чл. 25 во рамки на **Здравствен дом** заради спроведување на итна стоматолошка помош и стоматолошка заштита на деца до 14 годишна возраст, предвиден е кадар од 1 специјалист од соодветна гранка на специјализација (на пр.детска и превентивна стоматологија) и соодветна лиценца за работа, и по 2 здравствени работници со завршено високо стручно образование во траење од 3 години , односно со високо образование со стекнати 180 ЕКТС кредити, или вишо, или средно образование со положен стручен испит од соодветната насока за секој доктор на медицина или специјалист.

Во чл. 46 се наведува дека нормативот за стручниот кадар за **Универзитетска клиника** е ист како за специјализирана болница, односно најмалку како за општа болница, додека во чл. 48 точка 4 за **Универзитетски клинички центар** се наведува дека тој обезбедува простор, опрема и стручен кадар за секоја клиника одделно предвидени со овој правилник за универзитетска клиника.

Според Уредбата за мрежата на здравствени установи (Сл. весник бр. 81 од 28 јуни 2012 година) се утврдува максималниот број на специјалисти. Во рамки на ПЗЗ треба да има тим од 1 избран стоматолог и 1 стоматолошка сестра на 1000 жители. На ниво на СЗЗ и ТЗЗ треба да има:

- 1 специјалист по максилофацијална хирургија на 200 000 жители
- 1 специјалист по стоматолошка протетика на 75 000 жители
- 1 специјалист по ортодонција на 8 000 жители
- 1 специјалист по орална хирургија на 100 000 жители
- 1 специјалист по ендодонција на 200 000 жители
- 1 специјалист по орална (дентална) патологија на 200 000 жители

Во 2012 година според Уредбата, состојбата со специјалистички стоматолошки кадар по 5 одделни гранки и максималниот број на тимови во мрежата е прикажана на следната табела:

Дејност		Вкупно	Пелаг.	Вардар	СИ	ЈЗ	Скопски	ЈИ	Полошки	Источен
Стоматолошка протетика	Макс.бр.-М	27	3	2	2	3	8	2	4	3
	Актуелен бр.-А	74	8	7	1	5	35	4	5	9
Ортодонција	М	259	29	17	22	28	77	22	39	25
	А	73	10	6	3	6	21	5	12	10
Орална хирургија	М	20	2	1	2	2	6	2	3	2
	А	40	2	2	3	5	11	4	10	3
Дентална патологија	М	11	1	1	1	1	3	1	2	1
	А	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Максилоф. хирургија	М	11	1	1	1	1	3	1	2	1
	А	10	5	0	0	0	1	0	2	2
Вкупно	М	328	36	22	28	35	97	28	50	32
	А	197	25	15	7	16	68	13	29	24

Согласно податоците од Мрежата за кадар во 5-те специјалности од стоматолошката дејност, се согледува дека во 2012 година недостасувале специјалисти по ортодонција и дентална или орална патологија, додека бројот на специјалисти по стоматолошка протетика и орална хирургија двојно бил поголем од дозволеениот максимум. Друга карактеристика е дека недостасувале специјалисти по дентална патологија во сите региони на државата, додека специјалисти по максилофацијална хирургија недостасувале во Вардарскиот, Североисточниот, Југозападниот и Југоисточниот регион. Евидентна е концентрацијата на специјалисти од овие 5 гранки во Скопскиот, Полошкиот и Пелагонискиот регион со застапеност од околу 30% во вкупниот број, со недостаток на одделни специјалистички кадри во останатите региони на државата. Ендодонција и реставративна стоматологија не е застапена во табеларните прегледи од Мрежата, но исто така не се дадени нормативи ниту за специјалисти по детска и превентивна стоматологија и примарна стоматолошка здравствена заштита, односно општа стоматологија.

2. СТОМАТОЛОШКИ ОРДИНАЦИИ НА ПРИМАРНО И СЕКУНДАРНО НИВО НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО РСМ

Во Република Северна Македонија во јавни здравствени установи стоматолошката дејност на ниво на примарна здравствена заштита се спроведува во состав на здравствените домови како детска и превентивна стоматологија и матични стоматолози, а терциерната здравствена заштита се спроведува во Универзитетскиот стоматолошки клинички центар - Скопје и Клиниката за максилофацијална хирургија. Секундарната стоматолошка здравствена заштита (специјалистичко-консултативната дејност) се спроведува во рамки на приватниот сектор. На ниво на РСМ, во 2023 година, по градови според ФЗОРСМ во мрежа евидентирани се 1207 ординации од кои 1010 општи и 197 специјалистички.

Најмногу ординации се регистрирани во Скопје и тоа 349 (332 во 2022) од кои 273 општи и 76 специјалистички, потоа се Тетово со 100 ординации од кои 88 општи и 12 специјалистички, Битола со 76 ординации од кои 65 општи и 11 специјалистички, Куманово со 70 ординации од кои 62 општи и 8 специјалистички. Најмала застапеност на ординации има во градовите Демир Капија со 1 ординација, Македонска Каменица, Богданци, Пехчево и Кратово со по 3 ординации, Крива паланка, Демир Хисар и Македонски Брод со по 4 ординации. (Табела 1)

Табела 1. Стоматолошки ординации на ниво на Република Северна Македонија во 2023

СТОМАТОЛОШКИ ОРДИНАЦИИ НА НИВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА (ПЗУ) ноември 2023 - ФЗОРСМ			
Градови	Во Мрежа (Фзорсм)		
	Вкупно ординации	Општи	Специјалистички
Берово	7	7	0
Битола	76	65	11
Богданци	3	3	0
Валандово	7	6	1
Велес	42	35	7
Виница	11	8	3
Гевгелија	22	19	3
Гостивар	65	54	11
Дебар	17	17	0
Делчево	15	11	4
Демир Капија	1	1	0
Демир Хисар	4	3	1
Кавадарци	34	28	6
Кичево	37	29	8

СТОМАТОЛОШКИ ОРДИНАЦИИ НА НИВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА (ПЗУ) ноември 2023 - ФЗОРСМ			
Градови	Во Мрежа (Фзорсм)		
	Вкупно ординации	Општи	Специјалистички
Кочани	29	24	5
Кратово	3	3	0
Крива Паланка	4	4	0
Крушево	2	2	0
Куманово	70	62	8
Македонски Брод	4	4	0
Македонска Каменица	3	3	0
Неготино	14	12	2
Охрид	43	38	5
Пехчево	3	3	0
Прилеп	62	57	5
Пробиштип	7	5	2
Радовиш	13	13	0
Ресен	11	10	1
Свети Николе	8	7	1
Скопје	349	273	76
Струга	41	34	7
Струмица	63	54	9
Тетово	100	88	12
Штип	37	28	9
ВКУПНО:	1207	1010	197

Извор: Стоматолошка комора на Македонија

Најголем број од специјалистичките ординации се наоѓаат во Скопје (76), и тоа 39 специјалистички ординации од специјалноста стоматолошка протетика, 27 од ортодонција и 10 од специјалноста орална хирургија. Тетово со 12 специјалистички ординации е на второ место, а во Битола и Гостивар се регистрирани по 11 специјалистички ординации.

На ниво на РСМ најмногу специјалистички ординации и тоа 84, има по специјалноста ортодонција. 74 специјалистички ординации се регистрирани од специјалноста стоматолошка протетика. (Табела 2)

Табела 2. Стоматолошки специјалистички ординации на ниво на Република Северна Македонија во 2023

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ СТОМАТОЛОШКИ ОРДИНАЦИИ НА НИВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА (ПЗУ) - ноември 2023 - ФЗОРСМ					
Градови	Стоматолошка протетика	Ортодонција	Орална хирургија	Максилофацијална хирургија	Вкупно
Берово	0	0	0	0	0
Битола	3	5	2	1	11
Богданци	0	0	0	0	0
Валандово	1	0	0	0	1
Велес	4	2	1	0	7
Виница	1	1	1	0	3
Гевгелија	1	1	1	0	3
Гостивар	3	3	4	1	11
Дебар	0	0	0	0	0
Делчево	1	2	1	0	4
Демир Капија	0	0	0	0	0
Демир Хисар	1	0	0	0	1
Кавадарци	2	4	0	0	6
Кичево	3	2	3	0	8
Кочани	1	3	1	0	5
Кратово	0	0	0	0	0
Крива Паланка	0	0	0	0	0
Крушево	0	0	0	0	0
Куманово	1	6	1	0	8
Македонски Брод	0	0	0	0	0
Македонска Каменица	0	0	0	0	0
Неготино	0	1	1	0	2
Охрид	1	3	1	0	5
Пехчево	0	0	0	0	0
Прилеп	2	3	0	0	5
Пробиштип	1	1	0	0	2
Радовиш	0	0	0	0	0
Ресен	0	1	0	0	1
Свети Николе	0	1	0	0	1
Скопје	39	27	10	0	76
Струга	3	3	1	0	7
Струмица	2	5	2	0	9
Тетово	2	5	5	0	12
Штип	2	5	2	0	9
ВКУПНО:	74	84	37	2	197

Извор: Стоматолошка комора на Македонија

3. ОБЕЗБЕДЕНОСТ СО СТОМАТОЛОШКИ КАДРИ СО ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ ВО 2024 ГОДИНА

Во Република Северна Македонија во јавни здравствени установи стоматолошката дејност на ниво на примарна здравствена заштита се спроведува во состав на здравствените домови како детска и превентивна стоматологија и матични стоматолози, а терциерната здравствена заштита се спроведува во Универзитетскиот стоматолошки клинички центар - Скопје и Клиниката за максилофацијална хирургија. Секундарната стоматолошка здравствена заштита (специјалистичко-консултативната дејност) се спроведува во рамки на приватниот сектор.

Според податоците на Стоматолошката комора на Македонија и Универзитетскиот стоматолошки клинички центар Св. Пантелејмон од Скопје, во стоматолошката здравствена заштита во Република Северна Македонија во 2024 година работат **2423** општи стоматолози/ доктори по денална медицина, **623** специјалисти, **3** супспецијалисти и **156** се на специјализација. (Табела 3)

Табела 3. Општи стоматолози/ доктори по денална медицина, специјалисти, супспецијалисти и доктори на специјализација во стоматолошката здравствена дејност во Р.С.Македонија, 2024

Лекари	Општи столатолози / доктори по денатална медицина	2423
	Специјалисти	623
	Супспецијалисти	3
	На специјализација	156
	Вкупно	3205

Извор: Стоматолошка комора на Македонија

* Универзитетски стоматолошки клинички центар Свети Пантелејмон

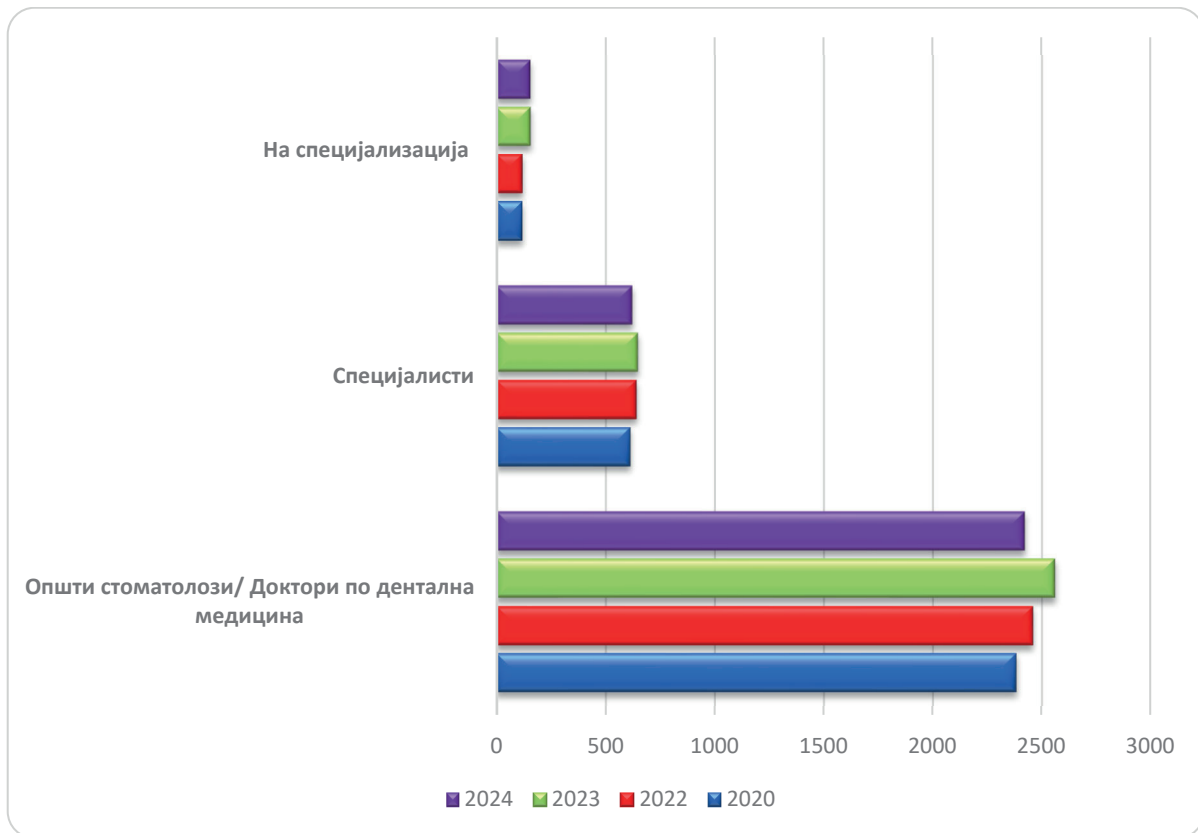
Според ОЕЦД, просекот за 2021 година врз основа на 4 земји, Норвешка, Италија, Исланд и Обединето Кралство, бил 0,78 стоматолози на 1.000 луѓе. Највисоката вредност е во Норвешка: 0.93 стоматолози на 1.000 жители, а најниската вредност во Обединетото Кралство: 0,51 стоматолози на 1.000 жители.

Во РСМакедонија во 2023 година има 1,75 стоматолози на 1000 жители (доктори по денална медицина и специјалисти) .

Бројот на општи стоматолози/ доктори по денална медицина во 2024 година во споредба со 2023 е намален за 139, а бројот на доктори специјалисти е намален за 26. (Дијаграм 1).

Дијаграм 1. Општи стоматолози/ доктори по дентална медицина, специјалисти и доктори на специјализација во стоматолошката здравствена дејност во РСМ, 2020- 2024

Извор: Стоматолошка комора на Р.С.Македонија

Универзитетски стоматолошки клинички центар Свети Пантелејмон

Распределбата на кадрите по градови во 2024 година е без значајни промени во однос на состојбата со претходните години. Имено, од вкупниот број стоматолози/доктори по дентална медицина во стоматолошката здравствена дејност на ниво на Р.С. Македонија во 2024 најмногу се лоцирани во Скопје (1150), Тетово е на второ место со 241 стоматолози/доктори по дентална медицина, Битола на трето место со 187. Потоа се: Куманово, 158, Гостивар, 147, Струмица, 131, Прилеп, 124, Охрид,119.

Со најмал број на стоматолози/доктори по дентална медицина на ниво на Р.С. Македонија се во 2024 година се Дојран (2), Демир Капија и Македонска Каменица (4), Пехчево (5).

Меѓутоа, анализата на распределбата на кадрите по години покажува намалување на бројот на стоматолози/доктори по дентална медицина во стоматолошката здравствена дејност во 2024 споредено со 2023, во повеќето градови на ниво на Р.С. Македонија.

Бројот на стоматолози/доктори по дентална медицина во Скопје кој во 2024 година изнесува 1150 е намален за 66 споредено со 2023 (2023, 1216), и за 19 споредено со 2022, (2022,1169).

Од нив, во 2024 се 819 стоматолози/доктори по дентална медицина и 331 специјалисти, а во 2023 година биле 872 стоматолози/доктори по дентална медицина и 344 се специјалисти, од кои тројца субспецијалисти (двајца - орална имунологија и еден - реконструктивна вилично-лицева протетика).

На специјализација од Скопје се наоѓаат 78 доктори исто како во 2023, за разлика од 2022 кога биле 61 специјализанти.

Во Тетово во 2024 има 241 стоматолози/доктори по дентална медицина од кои 205 се општи стоматолози/доктори по дентална медицина, што е за 5 стоматолози/доктори по дентална медицина помлку од 2023 (246), и 36 специјалисти,(2023-39).

Битола е на трето место со вкупен број на стоматолози/доктори по дентална медицина 187 (2023-210, 206-2022), од кои 156 (170-2023.166-2022) стоматолози/доктори по дентална медицина, и 31 специјалист (40-2023). Вкупниот број на стоматолози во 2024 година е намален за 23 стоматолози споредено со 2023.

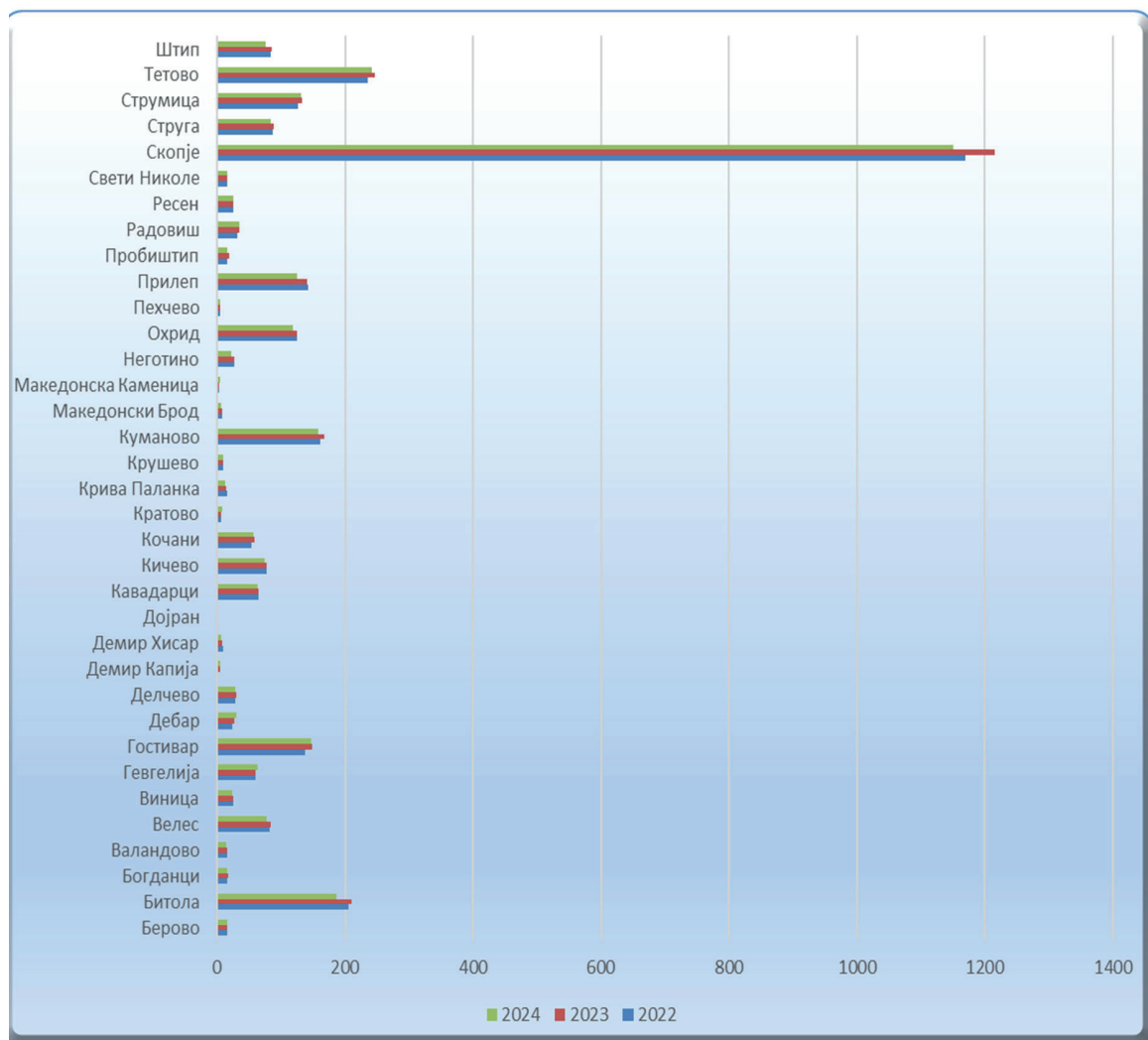
Потоа е Куманово со вкупно 158,(167-2023), од кои 140 (145-2023), стоматолози/доктори по дентална медицина и 18 (2023-22) специјалисти. Следуваат Гостивар,Струмица,Прилеп, Охрид. (дијаграм 2, табела 4).

Табела 4. Стоматолози/доктори по дентална медицина и специјалисти во стоматолошката здравствена дејност во Р. С. Македонија, по градови - 2024

ГРАДОВИ	ВКУПНО	СТОМАТОЛОЗИ/ ДОКТОРИ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА	СПЕЦИЈАЛИСТИ
БЕРОВО	16	16	0
БИТОЛА	187	156	31
БОГДАНЦИ	15	15	0
ВАЛАНДОВО	14	13	1
ВЕЛЕС	78	67	11
ВИНИЦА	24	20	4
ГЕВГЕЛИЈА	63	56	7
ГОСТИВАР	147	113	34
ДЕБАР	30	27	3
ДЕЛЧЕВО	29	23	6
ДЕМИР КАПИЈА	4	4	0
ДЕМИР ХИСАР	6	5	1
ДОЈРАН	2	2	0
КАВАДАРЦИ	63	49	14
КИЧЕВО	74	62	12
КОЧАНИ	56	49	7
КРАТОВО	7	5	2
КРИВА ПАЛАНКА	13	12	1
КРУШЕВО	9	8	1
КУМАНОВО	158	140	18
МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА	4	4	0
МАКЕДОНСКИ БРОД	6	6	0
НЕГОТИНО	22	18	4
ОХРИД	119	102	17
ПЕХЧЕВО	5	2	3
ПРИЛЕП	124	106	18
ПРОБИШТИП	15	12	3
РАДОВИШ	35	33	2
РЕСЕН	25	20	5
СВЕТИ НИКОЛЕ	15	12	3
СКОПЈЕ	1150	819	331
СТРУГА	84	71	13
СТРУМИЦА	131	116	15
ТЕТОВО	241	205	36
ШТИП	75	55	20
ВКУПНО	3046	2423	623

Извор: Стоматолошка комора на Македонија

Дијаграм 2. Вкупен број на стоматолози/доктори по дентална медицина во стоматолошката здравствена дејност во Р. С. Македонија по градови, 2022- 2024

Извор: Стоматолошка комора на Р.С.Македонија

Според бројот на стоматолози/доктори по дентална медицина во 2024 година кои се на специјализација, најмногу се од Скопје – 78, потоа е Гостивар – 14, Тетово и Куманово -10 активни специјализации. Повеќето градови (10) немаат испратено стоматолози/доктори по дентална медицина на специјализација: Берово, Брод, Валандово, Делчево, Демир Хисар и др. (табела 5)

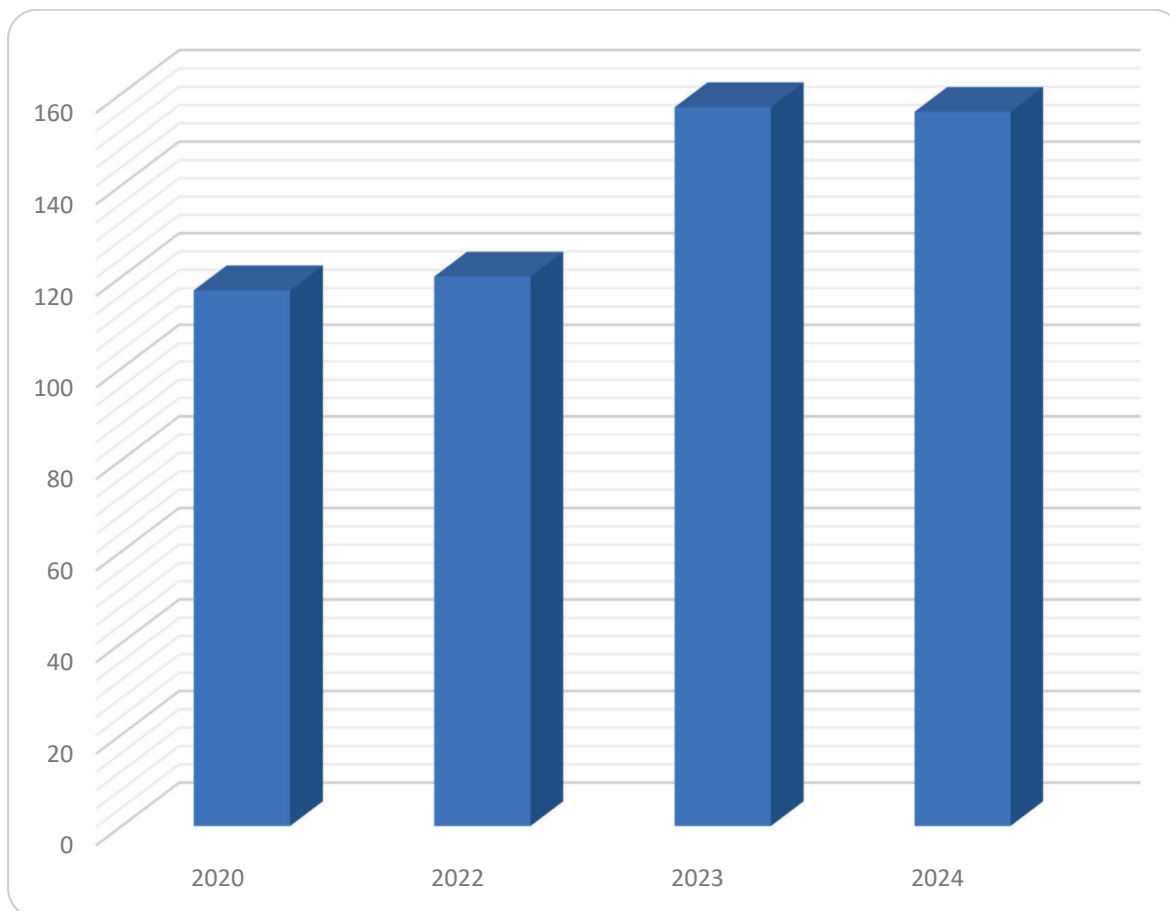
Табела 5. Стоматолози/доктори по дентална медицина на специјализација во Р. С. Македонија - 2024 година

ГРАД	НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА	ВИД НА СПЕЦИЈАЛНОСТ
Берово	0	
Битола	7	1.Орална хирургија-2 2.Детска и превентивна стоматологија 3.Ортодонција 4.Пародонтологија 5.Максилофацијална хирургија ЈЗУ 6.Стоматолошка протетика
Богданци	2	1.Ортодонција 2.Стоматолошка протетика
Брод	0	
Валандово	0	
Велес	1	1.Стоматолошка протетика
Виница	1	1.Орална хирургија
Гевгелија	4	1.Ортодонција -2 2.Орална хирургија-2
Гостивар	14	1. Орална хирургија-7 2.Детска и превентивна стоматологија 4.Пародонтологија 5.Ендодонција и реставративна стомат. 6.Ортодонција-4
Дебар	1	1.Орална хирургија
Делчево	0	
Демир Капија	1	1.Орална хирургија
Демир Хисар	0	
Кавадарци	3	1.Ортодонција-2 2.Орална хирургија
Кичево	2	1.Ортодонција 2.Орална хирургија
Кочани	0	
Кратово	0	
Крива Паланка	1	1.Ортодонција
Крушево	0	
Куманово	10	1.Стоматолошка протетика 2.Орална хирургија-6 3.Ортодонција 4. Детска и превентивна стоматологија-2

ГРАД	НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА	ВИД НА СПЕЦИЈАЛНОСТ
Неготино	3	1.Стоматолошка протетика 2.Ортодонција 3.Детска и превентивна стоматологија
Охрид	4	1.Орална хирургија 2.Ортодонција-3
Прилеп	5	1.Ортодонција 2.Стоматолошка протетика-2 3.Пародонтологија -2
Пробиштип	0	
Радовиш	0	
Ресен	1	1. Детска и превентивна ЈЗУ
Свети Николе	1	1.Орална хирургија
Скопје	78	1.Ортодонција -21 2.Орална хирургија -21 3.Стоматолошка протетика -19 4.Пародонтологија -8 5.Ендодонција и реставративна стомат -5 6.Детска и превентивна стоматологија -3 7.Орална медицина -1
Струга	4	1.Пародонтологија -2 2.Ортодонција 3.Орална хирургија
Струмица	3	1.Орална хирургија 2.Ортодонција -2
Тетово	10	1.Орална хирургија -6 2.Ортодонција -4
Штип	0	
Вкупно	156	156

Извор:Универзитетски стоматолошки клинички центар “Свети Пантелејмон”

Од 2020 до 2023 година интересот за специјализации од областа на денталната медицина се зголемува, а во 2023 (157) година бројот на запишани специјализации е најголем. Во 2024 година бројот на запишани специјализации е речиси ист со 2023 година (156) (Дијаграм 3)

Дијаграм 3. Број на активни специјализации по години во РСМ, 2020-2024

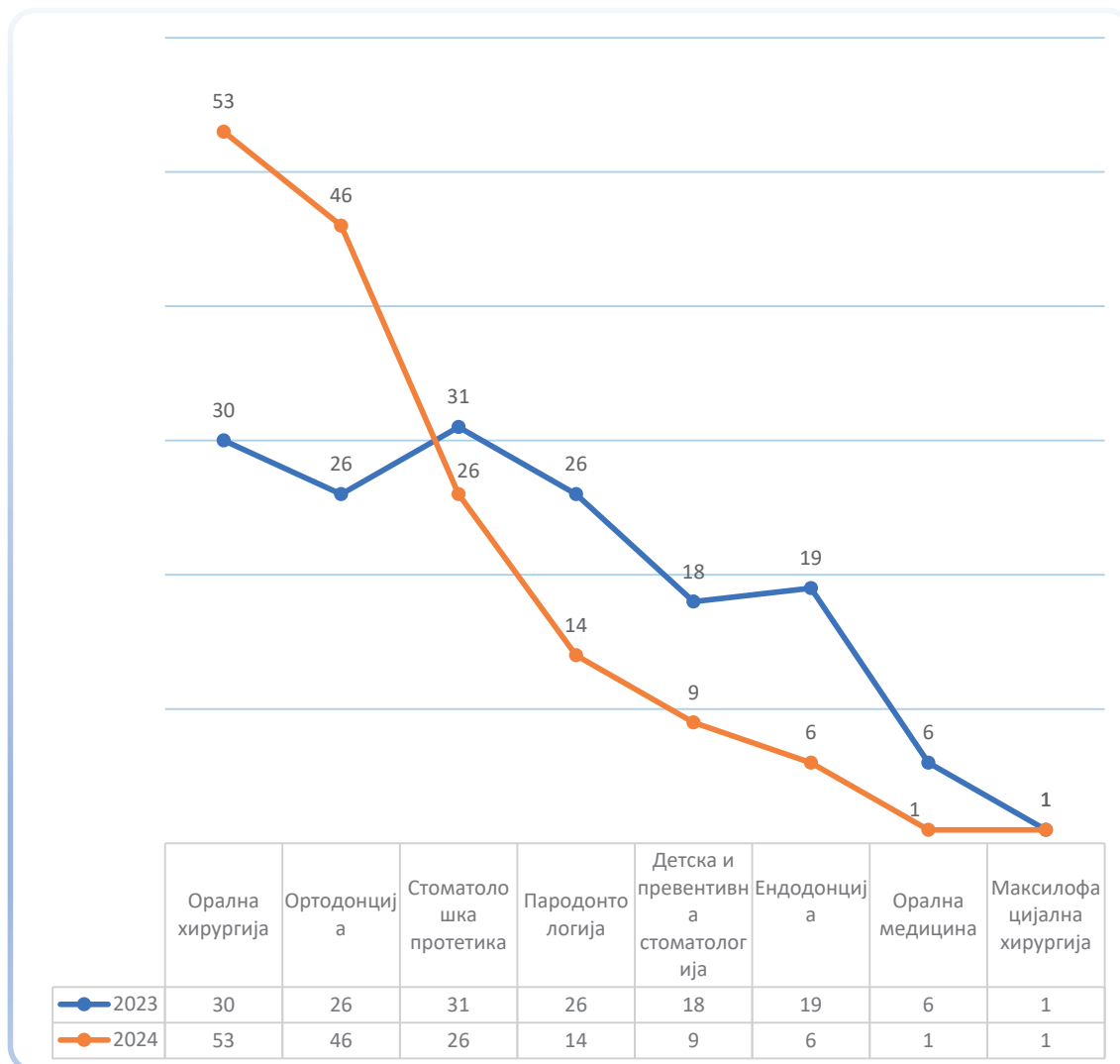
Извор: Универзитетски стоматолошки клинички центар Свети Пантелејмон

Во 2023 година од вкупниот број на активни специјализации најголем интерес постоеше за специјалноста стоматолошка протетика (31) и орална хирургија (30). Голем интерес имаше и за специјалноста ортодонција (26). Во 2023 година доста голем интерес беше пројавен за специјалноста парадонтологија (26) за која во 2022 имаше само 14 активни специјализации и за специјалноста по ендодонција и реставративна стоматологија, за која во 2022 година имаше само 3 активни специјализации, а во 2023 се 19.

Во 2024 состојбата со бројот на специјализанти е речиси иста во однос на 2023 година, меѓутоа забележана е голема разлика, промена во бројот на специјализанти според видот на специјалноста.

Имено, во корист на специјалностите Орална хирургија чија посетеност е зголемена за 15% и Ортодонција зголемена за 13%, намален е бројот на сите останати активни специјализации (Парадонтологија, 8%, Ендодонција и реконструктивна стоматологија, 8%, Детска и превентивна стоматологија, 5%, Стоматолошка протетика за 3% и Орална медицина, 3%). (Дијаграм 4,5 и 6)

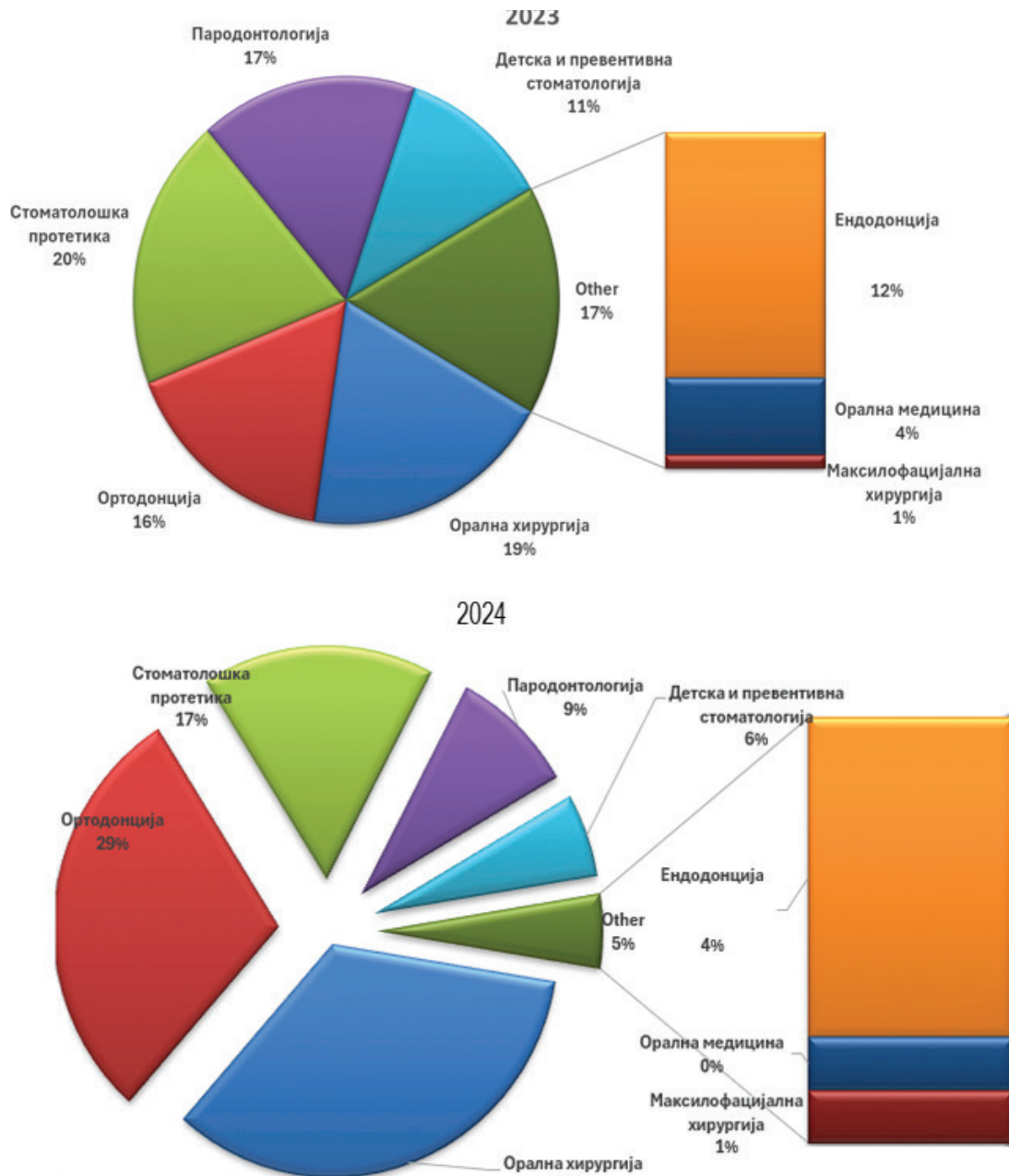
Дијаграм 4. Активни специјализации, застапеност според вид, Р.С. Македонија, 2023, 2024

Извор: Универзитетски стоматолошки клинички центар “Свети Пантелејмон”

Дијаграм 5 и 6. Активни специјализации, процентуална застапеност според вид, Р.С. Македонија, 2023, 2024

Извор: Универзитетски стоматолошки клинички центар “Свети Пантелејмон”

Од вкупниот број на специјалисти, (623) во РСМакедонија во 2024 година најзастапени се специјалистите по ортодонџија (178). Специјалистите по стоматолошка протетика се втори по застапеност со 162 специјалисти на ниво на државата. Со 130 специјалисти оралната хирургија е трета по застапеност во РСМ. Најмалку застапени се специјалистите по Примарна превентивна здравствена заштита. (Табела 6)

Во РС Македонија има и три субспецијализации и тоа: една субспецијализација по орална имплантологија и две субспецијализации по реконструктивна вилично-лицева протетика.

Табела 6. Број на стоматолози/ доктори по денална медицина специјалисти и на специјализација по вид на специјалности во Р.С. Македонија – 2024

		Вид на специјалност од тоа										Субспецијалисти
Вкупно		Стоматолошка протетика	Ортодонција	Орална хирургија	Болести на заби и ендодонт/ Ендодонција и реставративна стоматологија	Болести на уста и парадонт / Парадонтологија	Детска и превентивна стоматологија	Максифацијална хирургија	Општа стоматологија / Примарна стоматолошка здравствена заштита	Примарна превентивна здравствена заштита	Орална медицина	3
специјалисти	623	162	178	130	23	37	64	17	11	1	-	
на специјализација	156	26	46	53	6	14	9	1	/	/	1	

Извор: Стоматолошка комора на Македонија*
Универзитетски стоматолошки клинички центар “Свети Пантелејмон”

Според старосната граница (Табела 7.), до 30 години има само еден специјалист на ниво на државата. Над 65 години во 2024 година работат 48 специјалисти, најмногу по специјалноста стоматолошка протетика. Најголем број на стоматолози специјалисти е застапен во старосната граница од 51 до 60 години и тоа 182. Слична е состојбата со специјалистите од 41 до 50 години (174).

Табела 7. Број на стоматолози по возраст и специјалност во Р. С. Македонија – 2024

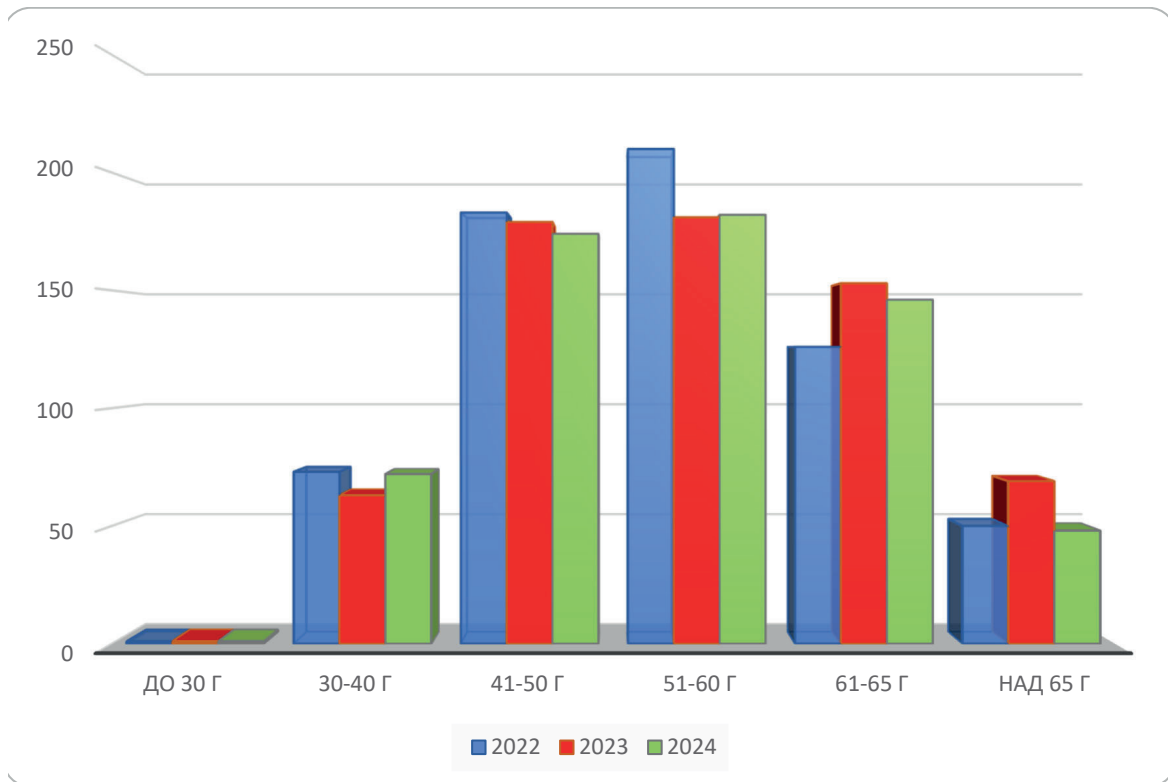
Специјалности	до 30 г	30-40 г	41-50 г	51-60 г	61-65 г	над 65 г	вкупно
Стоматолошка протетика	1	11	48	44	42	16	162
Ортодонција	0	22	53	58	33	12	178
Орална хирургија	0	21	42	33	22	12	130
Ендодонција	0	0	5	9	6	3	23
Парадонтологија	0	9	3	6	15	4	37
Детска и превентивна стоматологија	0	3	11	26	23	1	64
Максифацијална хирургија	0	4	4	4	5	0	17
Примарна стоматолошка здравствена заштита	0	2	7	2	0	0	11
Примарна превентивна здравствена заштита	0	0	1	0	0	0	1
Вкупно	1	72	174	182	146	48	623

Извор: Стоматолошка комора на Македонија

Во 2022 како специјалисти над 65 години работеле 50 доктори, во 2023 работат 69 а во 2024 година, 48. Во возрастната група од 61-65 години во 2022 работеле 126 специјалисти, во 2023 работат 153, во 2024, 146 специјалисти, што покажува дека за многу краток временски период голем број на специјалисти ќе бидат пензионирани. (Дијаграм 7)

Дијаграм 7. Специјалисти по возрастни групи во Р. С. Македонија, 2022-2024

Извор: Стоматолошка комора на Македонија

Во нашиот здравствен систем предвиден е кадар и регулирано е работењето на субјекти кои вршат здравствена дејност во мрежата на секундарно ниво заради спроведување на итна стоматолошка помош и стоматолошка заштита на деца до 14 годишна возраст.

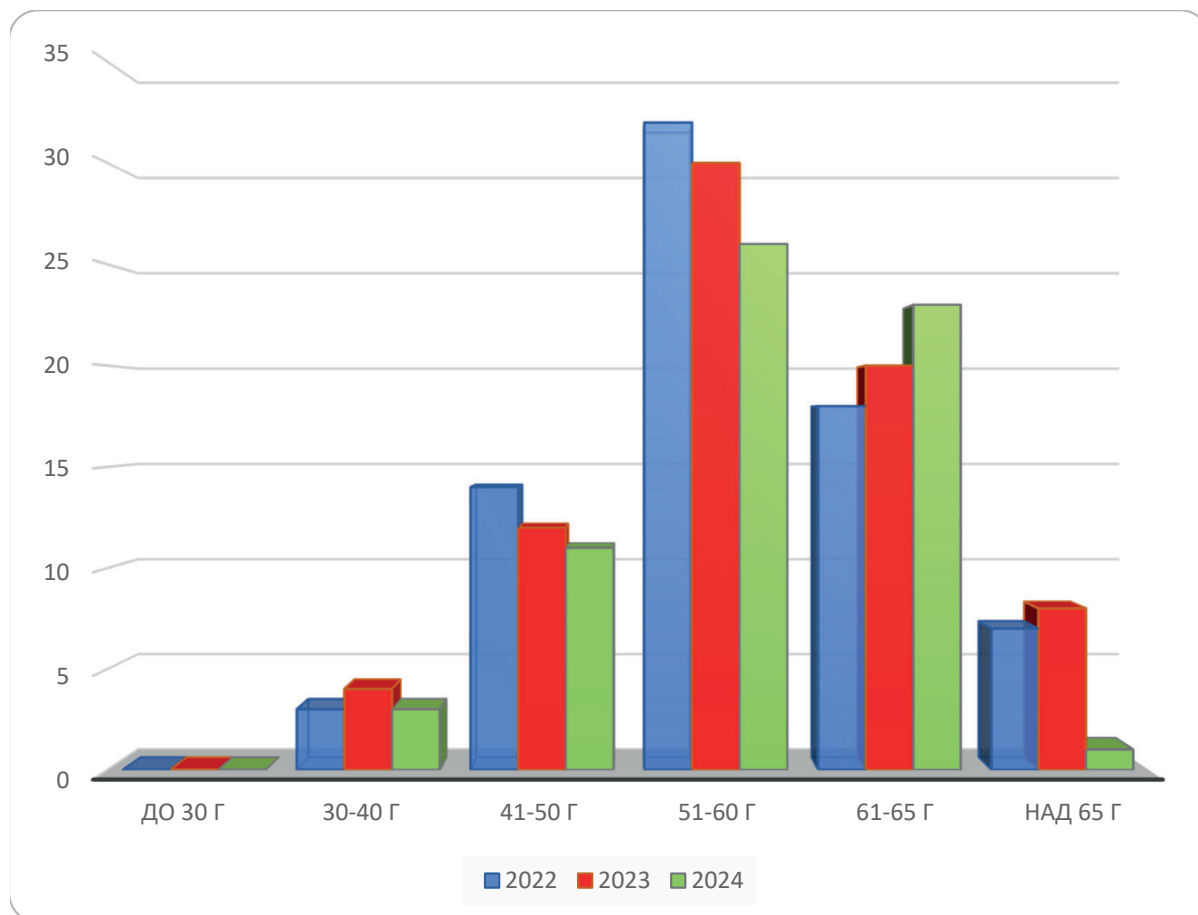
Според Уредбата за мрежата на здравствени установи (Сл. весник бр. 81 од 28 јуни 2012 година) се утврдува максималниот број на специјалисти, но не се дадени нормативи за специјалисти по детска и превентивна стоматологија.

Според добиените податоци (Табела 5,6 и 7) евидентно е дека во Р.С.Македонија во 2024 година има вкупно 64 специјалисти по детска и превентивна стоматологија. Од нив 26 се на возраст од 51 до 60 години, 23 се на возраст од 61 до 65 години и над 65 години е 1 специјалист.

Во 2023 имало 74 специјалисти по детска и превентивна стоматологија. Од нив 30 биле на возраст од 51 до 60 години, 20 на возраст од 61 до 65 години и над 65 години имало 8 специјалисти.

Според горенаведеното треба да се истакне дека бројот на специјалисти по детска и превентивна стоматологија рапидно се намалува а претстојните пензионирања ќе допринесат до уште поголем недостаток на и без тоа малиот број на специјалистички кадри по специјалноста детска и превентивна стоматологија во РСМ. (Дијаграм 8)

Дијаграм 8. Специјалисти по детска и превентивна стоматологија по возрастни групи во Р.С. Македонија, 2022 - 2024

Извор: Стоматолошка комора на Македонија

Дистрибуцијата по населени места на специјалисти по детска и превентивна стоматологија е незадоволителна со тоа што во 12 града нема специјалист од оваа област, а во Скопје има 24 специјалисти. (Табела 8)

Табела 8. Специјалисти по детска и превентивна стоматологија кои работат во јавно здравство во Р.С. Македонија по градови, 2024

Градови	Специјалисти по детска и превентивна стоматологија
Берово	0
Битола	4
Богданци	0
Валандово	1
Велес	0
Виница	0
Гевгелија	1
Гостивар	2
Дебар	1
Делчево	1
Демир Капија	0
Демир Хисар	0
Дојран	0
Кавадарци	2
Кичево	1
Кочани	1
Кратово	0
Крива Паланка	1
Крушево	1
Куманово	4
Македонски Брод	0
Македонска Каменица	0
Неготино	1
Охрид	3
Пехчево	1
Прилеп	3
Пробиштип	0
Радовиш	0
Ресен	1
Свети Николе	1
Скопје	24
Струга	1
Струмица	1
Тетово	5
Штип	3
ВКУПНО:	64

Извор: Стоматолошка комора на Македонија

Од табелите 5 и 6 може да се заклучи дека специјализација од областа на детска и превентивна стоматологија посетуваат доктори од градовите во кои веќе постојат специјалисти од оваа област, а во градовите како што се Велес, Дебар и други, нема ниту еден специјалист по детска и превентивна стоматологија, а нема ниту активни специјализанти од оваа област.

Проблемот со недостаток на специјалисти по детска и превентивна стоматологија уште повеќе се продлабочува со појава на новиот тренд на замена на специјализациите од детска и превентивна стоматологија во специјалности по орална хирургија и ортодонција. (Дијаграм 4,5 и 6)

Од 18 специјализации по детска и превентивна стоматологија во 2023 година во 2024 девет се заменети со специјализации по орална хирургија и ортодонција. (Табела 5,6, 9 и 10)

Табела 9. Стоматолози/доктори по дентална медицина на специјализација по детска и превентивна стоматологија по градови во Р. С. Македонија - 2023, 2024 година

ГРАД	НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА 2023	НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА 2024
БИТОЛА	1	1
ГОСТИВАР	3	1
КУМАНОВО	3	2
НЕГОТИНО	1	1
ОХРИД	1	0
РЕСЕН	1	1
СКОПЈЕ	7	3
ТЕТОВО	1	0
ВКУПНО	18	9

Извор: Универзитетски стоматолошки клинички центар “Свети Пантелејмон”

Табела 10. Заменети специјализации од Детска и превентивна стоматологија во Орална хирургија

ГРАД	бр	ВИД НА СПЕЦИЈАЛНОСТ 2023	ВИД НА СПЕЦИЈАЛНОСТ 2024
КУМАНОВО	1.	Детска и превентивна стоматологија	Орална хирургија
ОХРИД	2.	Детска и превентивна стоматологија	Орална хирургија
СКОПЈЕ	3.	Детска и превентивна стоматологија	Орална хирургија
	4.	Детска и превентивна стоматологија	Орална хирургија
	5.	Детска и превентивна стоматологија	Ортодонција
	6.	Детска и превентивна стоматологија	Ортодонција
ТЕТОВО	7.	Детска и превентивна стоматологија	Орална хирургија
ГОСТИВАР	8.	Детска и превентивна стоматологија	Орална хирургија
	9.	Детска и превентивна стоматологија	Орална хирургија

Извор: Универзитетски стоматолошки клинички центар “Свети Пантелејмон”

3. ЗАКЛУЧОЦИ:

1. Во Мрежата на здравствени установи според ФЗО РСМ во 2023 година евидентирани се 1207 ординации, од кои 1010 општи и 197 специјалистички, најголем број од специјалистичките ординации се наоѓаат во Скопје (76).
2. На ниво на РСМ најмногу специјалистички ординации и тоа 84, има по специјалноста ортодонција. 74 специјалистички ординации се регистрирани од специјалноста стоматолошка протетика.
3. Во РСМакедонија во 2024 година евидентирани се вкупно 3205 стоматолози, од кои 623 специјалисти.
4. Вкупниот број на специјалисти по стоматологија за некои гранки е определен со Мрежата на здравствени установи, но не се предвидени нормативи за специјалностите: детска и превентивна стоматологија, ендодонција и реставративна стоматологија и општа стоматологија, односно примарна стоматолошка здравствена заштита како и за орална медицина, затоа се јавува потреба од ревизија на Уредбата за мрежата на здравствени установи од 2012 година и постоечките нормативи и подготовка на нов документ во однос на денталната медицина.
5. Имено, согласно демографските промени на населението во земјата, при што бројот на жители во Источниот и Вардарскиот регион е во континуирано опаѓање, сегашниот норматив за број на специјалисти на одреден број на жители, доколку се продолжи да се применува, ќе доведе до губиток на доволен број или пак недостаток на специјалистички кадри во тие региони и ќе се оневозможи реализација на принципот на достапна стоматолошка здравствена заштита на граѓаните.
6. Евидентна е нерамномерната територијална распределба на специјалистичкиот кадар во одделните 8 статистички региони во државата, со концентрација на сите специјалности по стоматологија во Скопскиот, Полошкиот и Пелагонискиот регион.
7. Во 2024 споредбено со 2023 година, се забележува голема разлика, промена во бројот на специјализанти според видот на специјалноста, односно, во корист на специјалностите по Орална хирургија чија посетеност е зголемена за 15% и Ортодонција, зголемена за 13%, намален е бројот на сите останати активни специјализации.

8. Недостаток на специјалисти по детска и превентивна стоматологија уште повеќе се продлабочува со појава на новиот тренд на замена на специјализациите од детска и превентивна стоматологија во специјалности по орална хирургија и ортодонција, поточно, од 18 специјализации по детска и превентивна стоматологија во 2023 година, во 2024 година девет се заменети со специјализации по орална хирургија и ортодонција.
9. Со ревидирањето на нормативите за број на стоматолози специјалисти на одреден број жители ќе се ревидира сегашната продукција на голем број специјалисти по ортодонција и орална хирургија, а недоволен број на специјалисти по детска и превентивна стоматологија и останатите специјалности.
10. Загрижуваат податоците за возрасната структура на специјалистите, имајќи во предвид дека најголемиот број се на возраст над 50 години.
11. Бројот на доктори по дентална медицина кои се на специјализација ќе помогне да се надомести недостатокот поради заминување во пензија на возрасните кадри, но тоа е под претпоставка тие да не ја напуштат државата.
12. Правилната уписна и кадровска политика во областа на денталната медицина во нашето здравство може да придонесе до продукција на квалитетен специјалистички кадар, стручно оспособен да се грижи за чување и унапредување на оралното здравје, како и примена на најсовремените медицински достигнувања во стоматологијата во поглед на опрема, дијагностички и терапевтски процедури.

